

Slovenski dom

Štev. 270.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje
izvora: Unione Pubblicità Ita.

ani, v soboto, 22. novembra 1941-XX

Leto VI.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Zadnji dnevi teko!
Narocite
Slovenčev koledar
Le do 25. t. m.
imate se tasi!

Il Bollettino No. 537: La battaglia nella Marmarica in pieno sviluppo

Il quartiere generale delle forze Armate comunica:
Nella giornata di ieri la battaglia della Marmarica ha avuto ulteriori sviluppi.

Le truppe motorizzate italiane e tedesche, dopo avere fermamente sostenuto i nuovi attacchi condotti dal nemico, sono passate al contrattacco ed hanno respinto le formazioni corazzate avversarie distruggendo numerosi carri e catturando prigionieri.

L'aviazione dell'asse ha preso parte attiva ai combattimenti.

Sul fronte di Tobruco violenti duelli di artiglieria. Aerei britannici hanno bombardato Tripoli e Bengasi: nessun danno.

Presso la costa siriana tre apparecchi inglesi sono stati abbattuti in mare dalla difesa contraerea.

Sui fronti di Gondar, altri forti attacchi condotti dal nemico con sempre più accentuata superiorità di forze e di mezzi, si sono spezzati contro la strenua resistenza dei nostri reparti, i quali, in travolgenti contraffacchi, hanno costretto l'avversario a ripiegare con gravi perdite.

Questa notte velivoli britannici hanno nuovamente bombardato Napoli, Brindisi e Messina.

Sono state colpite abitazioni civili, si lamentano sei morti e cinque feriti a Brindisi, ventisei morti e ventiquattro feriti a Messina, dove la popolazione ha dato esempio di calma e disciplina.

Nessuna perdita a Napoli, l'artiglieria della locale difesa contraerea ha abbattuto un apparecchio nemico caduto in fiamme tra Procida e Ischia.

Nostre unità aeree hanno rinnovato azione di bombardamento su obiettivi militari di Malta, dove sono stati provocati netevoli incendi.

Nelle prime ore di stamane una nostra formazione da caccia ha attaccato a volo radente un aeroporto dell'isola incendiando quattro apparecchi al suolo.

Un'altra formazione ha sostenuto un combattimento contro unità similari avversarie abbattendo tre Hurricane.

Stevilke o nemških uspehih v Rusiji po petih mesecih vojne

Hitlerjev glavni stan, 22. nov. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno vojno poročilo:

Pri bojih ob kolenu Donca in na srednjem delu vzhodnega bojišča so bili doseženi novi uspehi.

Pred Petrogradom so se razbili v nemškem obrambnem ognju sovjetski poskusi za izpad.

Berlin, 22. nov. s. Nemški poročevalski urad prinaša iz vojaškega vira podatke o uspehih v petih mesecih vojne na Vzhodu. Doba teh petih mesecev se zaključuje s ponosnim obračunom za nemške oborožene sile. Površina zasedenega ozemlja znaša 1.700.000 kvadr. km, na katerih prebiva 75.000.000 ruskega prebivalstva, od skupnega števila 190 milijonov. Po podatkih, ki so prišli do 20. novembra, je bilo ujetih 3.792.600 mož in premaganih 589 sovjetskih divizij, ki so izgubile vso svojo bojno silo. Sovjeti so torej skupaj izgubili nad 7.000.000 vojakov. Orožje te množice je bilo uničeno ali pa zajeto. Nad 22.000 oklepnih voz, 27.425 topov, 15.877 letal je bilo uničenih ali zajetih. Sovjetska vojna in trgovska mornarica je bila na Črnem in na Baltičkem morju zdesetkana: 47 vojnih ladij je bilo po-

Upokojitev generala Weyganda

Vichy, 22. nov. s. General Weygand je ob umiku z mesta glavnega pooblaščenca za francosko Afriko poslal svojim bivšim sodelavcem spomenico, v kateri govori o združitvi Francozov okrog maršala Petaina. Potem je general zapustil Vichy ter odpoval v Antibes, kjer bo kakor kaže ostal in nadaljeval s pisanjem spominov. Pisanje je pustil leta 1939 ko so ga spet poklicali v aktivno službo. Zaradi Weygandove upokojitve kaže angleška in ameriška propaganda zadnje dni hudo nezadovoljstvo.

Švicarska nevtralnost in njene težave

Zürich, 22. nov. s. Predsednik švicarske zveze Wetter je imel govor, v katerem je poudarjal, da izpolnjuje Švica določila popolne nevtralnosti, ker vzdržuje dobre in prijateljske zveze z vsemi, posebej pa s sosedomi. Zato morajo Švicarji biti obzirni in redkobesedni v svojih sodbah. Na enem področju pa so prisiljeni delovati: tam, kjer gre za človekoljubno pomoč. Švicarji morajo podpirati plemenito delo mednarodnega ter švicarskega Rdečega križa, da bi lajšali trpljenje na vseh straneh. Na tem področju ne gre ne za politiko, ne za mejo med državami. Govornik je dalje še pojasnil kako se mora Švica nepretrgoma pogajati z vojskujočimi se skupinami zaradi preskrbe in surovini in pa zaradi uvoza iz čezmorskih držav, ki je nujno potreben obstanku Švice.

Velika bitka ob egiptsko-libijski meji

Uspešni protinapadi oklepnikov - Pomen in namen nove angleške ofenzive - Dosedanji potek bitke, ki je na višku razvoja - Doslej največje angleške sile v napadu

Uradno vojno poročilo št. 537. pravi:
Včeraj se je bitka v Marmariki razvijala naprej. Italijanske in nemške motorizirane čete so prešle v protinapad, potem ko so odločno prestale nove angleške napade in so odbile angleške motorizirane skupine, uničile številne tanke in zajele ujetnike.

Letalstvo Osi je dejansko sodelovalo pri teh bojih.

Bojišče pri Tobruku: Srditi dvoboji topništva.

Angleška letala so bombardirala Tripolis in Benghazi. Ni škoda.

Ob Sirtski obali so bila sestreljena v morje po protiletalski obrambi tri angleška letala.

Na bojiščih v Gondarju novi močni napadi, ki jih je sovražnik izvajal z vedno bolj poudarjeno premočjo v vojaštvu in v vojnih sredstvih, so se razbili ob vztrajnem odporu naših oddelkov, ki so v premagujočih protinapadih prisilili nasprotnika, da se je s hudimi izgubami umaknil.

Ponoči so angleška letala zopet bombardirala Napoli, Brindisi in Messina. Bombe so zadele stanovanjska poslopja. V Brindisiu je bilo 6 oseb mrtvih in 5 ranjenih, v Messini 26 mrtvih in 24 ranjenih. Prehivalstvo je dalo zgled hladnosti in discipline. V Napoliu pa ni bilo nobenih izgub.

Krajevna protiletalska obramba je sestrelila eno sovražno letalo, ki je padlo v plamenih na tla med Procino in Ischio.

Naše letalske skupine so ponovile bombne napade na vojaške cilje na Malti, kjer so izbruhili veliki požari.

Danes ob zori je skupina naših lovskih letal v nizkem poletu napadla neko letališče na otoku. Na tleh so bila zažgana štiri letala. Neka druga skupina se je zapletla v boj z enakimi angleškimi edinicami in je sestrelila tri lovska letala vrste »Hurricane«.

Vojno področje, 22. nov. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Angleži so zanesli novo bitko v Marmariki. Operacijsko področje se razteza v širino kakih 150 km in sega od Solluma na jug, potem pa na

Vojno poročilo št. 537:

zahod. Pri teh novih angleških napadalnih akcijah sodelujejo kar najbolj upoštevanja vredne oklepne in motorizirane sile z močnim spremstvom topništva vseh vrst.

Po temeljitih pripravah je nasprotnik izvedel 18. novembra približevalni pohod. Ta dan so opazili gibanje oklepnih angleških oddelkov in tankov. Na predelu pri Sidi Omarju je te oddelke zadrževalo italijansko topništvo.

19. novembra se je začela bitka in se je z večjo jasnostjo pokazalo angleško nastopanje. Dopolodne so nasprotnikovi oklepni oddelki s podporo topništva prišli v stik s podobnimi oddelki divizije »Ariete«. Ti oddelki so bili razporejeni južnovzhodno od meje. Popoldne je nasprotnik prešel v napad z oklepnimi in motoriziranimi sredstvi ter skušal omenjeno divizijo obkoliti z bokov, toda italijanski oddelki so v takojšnji odgovor goreče protinapadi ter razbili kleeče, obšli, obkolili in uničili so del nasprotnikovih vozil, drugemu delu pa se je posrečilo uiti obkoljevanju in se umekniti.

Se isti dan so nemški oddelki začeli s protinapadom na Sidi Omar ter uničili nekaj nasprotnih oklepnikov, ki so prodrli v ta predel.

Med razvojem prvih operacij so Angleži prodirali v dveh glavnih smereh: od vzhoda na zahod proti Sidi Omarju v ožji postavi, ter od jugovzhoda na severozahod proti Tobruku v širši postavi. Druge oklepne skupine in motorizirani oddelki so izvedli napade na druge cilje. Kako dolgo bo bitka trajala, ni mogoče vedeti vnaprej, je pa v popolnem razvoju.

Pri tej novi ofenzivi zaposluje Anglija sile, ki so močnejše od sil v katerikoli dosedANJI bitki na severnoafriških tleh. Pri nastopih sodelujejo vse vrste orožja in strokovnjaki: letalstvo, mornarica in razne panoge kopnih sil. Čete so izbrane iz vseh narodov angleškega cesarstva. Tvorijo jih Angleži, Južnoafrikanci, Kanadci, Indijci, Novozeelanci.

Angleži so to bitko, ki je še v začetku, imenovali »bitka treh Cunninghamov«. Eden izmed teh treh generalov je tisti, ki je vodil operacije v vzhodni Afriki in zdaj poveljuje jedru angleških kopnih sil. Drugi je poveljnik angleškega sredozemskega brodogoja, tretji pa poveljnik letalstva.

Razlogi, ki so Anglijo spodbudili na to novo ofenzivo, bi bili naslednji:

1. Anglija hoče pokazati svetu, da je delavna medtem, ko se Os bori zoper Sovjete in da prenaša boj zoper Italijo in Nemčijo na drugo bojišče, tolikokrat napovedano.

2. Angleži mislijo to pot doseči tisto, kar se jim ni posrečilo uresničiti lansko zimo. Upajo vreči Italijo iz boja ter s tem povzročiti zlom Osi.

3. Če pa ne, si nameravajo vsaj zagotoviti mir na Sredozemlju, da bi potem z vsemi silami napadli osne in zavezniške vojske, napredujoče na Kavkaz, ki ograjajo stebre angleškega cesarstva.

Neposredni angleški cilj je osvoboditev Tobruka iz italijansko-nemškega obleganja. Toda to je le začetni in delni cilj. Pravi cilj Anglije je morda osvojitve vse Libije ter popolno gospodarstvo nad Sredozemljem.

Angleški ministrski predsednik Churchill je povedal, da angleške sile že pet mesecev pripravljajo ofenzivo s pomočjo velikih možnosti, ki jih nudi za dovoz Rdečega morja. To zadostuje za pojasnilo, kako izrednega pomena je ta bitka.

Pravi angleški in ameriški načrti glede Afrike: Fronta od Kaspiskega morja do zahodne Afrike

Berlin, 22. nov. s. Z ozirom na nekatere angleške in ameriške načrte, posebej o nemških političnih krogih posebno pozornost članku, katerega je v londonskem tedniku »Picture Post«, priobčil znani angleški vojaški pisec King Hall. King Hall, poudarja, da je nujno potrebno raztegniti sedanje bojišče od Kaspiskega morja do Dakarija v zahodni Afriki. Zato je potrebno:

1. Zapoditi Italijane in Nemce iz Libije.
 2. Tvegati tudi vojno s Francijo.
- To tveganje ne bi bilo posebno hudo, zakaj vojna s Francijo bi imela krajevni značaj, podob-

ben značaju vojne v Siriji, seveda če bi se angleškim silam posrečilo preriniti do meja Tunisa.

King Hall dela seveda račune brez krčmarja. Pač pa pravijo v Berlinu, da je precej značilno če se pisatelj, kakor je King Hall, ne pomišlja razlagati takih zamišlj.

Te zamisli potrjujejo, da hoče Anglija s Sovjetsko Rusijo in s pomočjo Združenih držav vojskovati se ne le zoper Nemčijo in Italijo, temveč zoper vso Evropo, včetršvi včerajšnje angleške prijateljice in zavezničke.

Angleški zunanji minister o popolnem soglasju med Anglijo in Sovjeti

Rim, 22. novembra s. Minister Eden je imel včeraj govor pri nekem kosilu, ki se ga je udeležil tudi sovjetski poslanik Majski. Poudarjal je angleško-rusko sodelovanje, o katerem je dejal, da je najožje, potem pa je jasno povedal, da angleška vlada smatra sedanjo ofenzivo na Libijo kot ofenzivo, ki jo je Anglija začela, da bi podprla boljševizem. Minister Eden je izjavil dalje, da glede vseh mednarodnih vprašanj ni nobenih nesoglasij med Rusijo in Anglijo in da Angleži hočejo tesno sodelovati z boljševiki med in po vojni. Eden je poudaril, da je bil takšnega mnenja že od leta 1935 dalje ter da je zdaj vesel, da so dogodki leta 1941 pokazali, da je bilo njegovo naziranje pravilno. Potem je poudaril, da je angleška vlada trdno odločena, dati stalni mednarodni značaj sodelovanju med obema narodoma.

Včerajšnje Edenove izjave razodevajo, da je Times tedaj, ko je objavljal slovite članke o vlogi

Do danes potek operacij ni dal sovražnikovim silam še pravih uspehov, morda jim je povzročil presenečenje. Verjetno je namreč, da Angleži niso pričakovali takojšnjega odgovora divizije »Ariete«. Italijanske in nemške čete so s trdnim duhom sprejele nasprotnika in nadaljevale boj z visokim in vnetim duhom, s trdno vztrajnostjo ter zanesljivim zaupanjem v lastno silo.

Berlin, 22. nov. s. Berlinski opazovalci ugotavljajo snoci, da se s propagandnega etatišča lahko trdi, da angleška ofenziva v Libiji dozdeva takorekoč ni dosegla svojega cilja. Kakor potrjuje veličastno prikazovanje te ofenzive po angleškem tisku, je eden njenih glavnih ciljev odvrti pozornost angleškega javnega mnenja od dogodkov na vzhodnem bojišču. Ta cilj ni bil dosežen in sama angleška propaganda ga je ob trdi stvarnosti dejstev opustila.

Predsednik madžarske vlade Duceju

Rim, 22. nov. s. Predsednik madžarske vlade Bardsosy je Duceju poslal naslednje brzojavko:

Pred letom dni je Madžarska slovesno pristopila k trojni zvezi, ki družni narode dobre volje v sodelovanju, katerega cilj je svetovni mir na temelju pravičnosti. Obletnica tega dne mi nudi priliko, da pošiljam Vaši Ekselenci kar najbolj občutena volčila za bodoče sodelovanje naših prijateljskih in zavezniških držav in za srečno izpolnitev dolžnosti, ki nam jih nalaga vojna.

Vesti 22. novembra

Ob začetku akademskega leta na italijanskem kulturnem zavodu v Sofiji so prisostvovali slovenostim kraljica Ivana, kneginja Evdoksija, predsednik vlade Filov, zunanji minister Popov, predsednik zbornice, zastopniki diplomatskega zbora ter mnoge druge osebnosti.

Švedsko križarko »Göteborg«, ki se je potopila zaradi eksplozije, ko se je zadel a v dve drugi ladji, so dvignili iz morja in jo odpeljali v ladjedelnico.

Na Madžarskem so ustavili prodajo vseh tekstilnih izdelkov. Tovarne in trgovine morajo priglasiti vso zalogo blaga oblastem. Začeli bodo izdelovati enotno blago, katerega cene bodo dostopne vsem plastem ljudstva.

Na konferenci strokovnjakov v hrvaškem ministrstvu za industrijo je bilo sklenjeno, da naj državni in zasebni rudniki delajo enako in da naj enotno nastopajo na zunanjem trgu.

Argentina hoče ostati nevtralna, piše list »El Pueblo« in zelo ostro obsoja izjave članov parlamentarne komisije za preiskavo protidržavnega delovanja, ki so izjavili, da se bo Argentina postavila na stran Združenih držav. List dostavlja, da ti ljudje niso upravičeni tako govoriti, ker hoče argentinsko prebivalstvo ostati nevtralnemu.

Nemški maršal Göring je romunskemu ministrskemu predsedniku Antonescu poslal brzojavno zahvalo za visoko odlikovanje, ki mu ga je dala Romunija.

Romunski minister za javna dela in za promet je s sodelavci odpotoval v Nemčijo, kjer bo preučeval nemško organizacijo prevoza. Kakor poroča DNB, je nemško letalstvo na Vzhodu do 31. oktobra izvedlo 30.000 poletov in prevozilo nad 22.000.000 km. Prepeljalo je 38.000.000 kg blaga.

Romunsko vrhovno sodišče je določilo, da se zaseže 90% premoženja, ki ga je imel bivši dolgoletni romunski pravosodni minister Jamandi. Jamandija so pred letom dni ubili v ječi pri Jihlavi. Razsodbo utemeljuje s tem, da si je minister to imetje pridobil na nedovoljen način.

V japonsko luko Kobe je priplul poln parnik japonskih državljanov ki so jih poklicali iz raznih krajev angleške Afrike.

Argentinska vlada je zapovedala zasego vsega krompirja, da bi preprečila navijanje cen. Na Švedskem so zadnje dni odkrili nove primere uhvajstva in sabotaže. Policija je sporočila, da so člani vohunskih družb delali za neko tujo velelilo, katere ne imenujejo. Listi pa zahtevajo, naj oblasti povedo, da je ta velelsila Anglija, ki odgovarja za vsa taka dejanja na Švedskem.

Nemško tiskovno odposlanstvo pod vodstvom ministra dr. Schmitta je odpotovalo iz Turčije.

Po pristaniščih Združenih držav je 50 norveških ladij, za katere ne morejo dobiti posadk, ki bi hotele voziti v Anglijo.

Iraški poslanik in Vichyju je uradno sporočil, da je Irak pretrgal diplomatske stike s Francijo.

Novice o urejanju ameriških letalskih oporišč na severnem Irskem potrjujejo dejstvo, da je glavna ameriška letalska družba po spremembi nevtralnostnega zakona začela z rednimi vožnjami iz Newyorka na severno Irsko.

sovjetske Rusije, ki naj bi jo igrala v Evropi in na Vzhodu po angleški zmagi, točno podajal misli angleških voditeljev, ki so se združili z boljševizmom proti Evropi in proti islamu.

Ekselencija Grazioli slovenskemu delavstvu

Ljubljana, 22. novembra.

Včeraj so se v palači Visokega Komisarjata obrli številni delegati pod vodstvom predsednika pokrajinske delavske zveze dr. Alujeviča. Navzoča sta bila tudi federalni podtajnik Gatti ter izvedenec Delavske zveze nar. sv. Vagliano. Visoki Komisar je prvokrat sklical k sebi predstavnike delavstva, da bi jim prikazal stanje, kakršno je našla Italija v novi pokrajini in razložil delo, ki ga je novi režim že izvršil za obnovo pokrajine. Visoki Komisar je povedal, da je bilo najbolj kočljivo vprašanje prehrane. Skladišča so bila izpraznjena, zato pa je bilo potrebno iz Italije uvoziti velike količine moke, riža in masti. Visoki Komisar je navedel nekaj številke: iz Italije je prispelo v Ljubljansko pokrajino do konca oktobra 106.440 stotov krušne moke, 1622 stotov koruzne moke, 17.840 stotov bele moke, 16.661 stotov riža, 11.300 stotov sladkorja in 3861 stotov maščob. Na temelju teh navedb je Visoki Komisar zavrnil zavijanje partizanske propagande, ki trdi, da je Italija pri nas oropala skladišča in pustila ljudi stradati. Eksk. Grazioli je potem označil delež, ki ga ima Fašistična vlada pri obnovitvenem delu v pokrajini.

Vlada se je posebno lotila vprašanja brezposelnosti delavstva in je to stvar zgrabila pri korenini. Velika javna dela so se začela, še več pa jih je v pripravi. Pri tem je omenil, da bodo stala razširitev dela v ljubljanski bolnišnici 15 milijonov lir, dela za izpopolnitev univerze pa bodo veljala 22 milijonov lir. Smešno je trditi, da bi bila ta dela izvedena v korist Italijanov, kakor trdijo partizani, kajti Italijani gotovo ne potrebujejo zastarele ljubljanske bolnišnice; pa tudi ne slovenske univerze. Iz besed Visokega Komisarja so predstavniki delavstva lahko sprevideli, da se je vlada lotila naštetih vprašanj z resnostjo in razumevanjem, pri tem pa jo je vodila skrb za socialno pravičnost. Visoki Komisar je potem omenjal napor za izravnanje razmerja med plačami in cenami. Mnogo je bilo v tem pogledu že storjenega, povedal pa je tudi, kaj še misli v to smer ukrepati. Ima pa prebivalstvo samo dolžnost, da pri tej stvari sodeluje z oblastmi. Oblast bo vedno varovala delavske koristi in zagotavlja delavstvu, da je mu bo njegov zaslužek pravično in v redu izplačeval.

Visoki Komisar se je znova povrnil k stanju v Ljubljanski pokrajini in ožigosal delovanje pečnice komunistov, ki povzročajo prebivalstvu samo nepopravljivo škodo in zlo. Visoki Komisar je zavrnil komunistično slepomiselnost z besedami, ali je mogoče smatrati za tlačitelja tistega, ki je prebivalstvu zagotovil hrano in varuje red? Prav gotovo so ljudstvu nevarni bolj tisti, ki kradejo živila in vdirajo iz gozdov in raznih skrivališč in si čijejo hrano pri ljudeh. Da je tako res, govore številke o ropih in vdorih partizanov. Oblast bo naredila tudi v tem pogledu red, toda bati se je treba, da bodo novi strogi ukrepi, izdani zavoljo teh dogodkov, zadeli tudi nedolžno prebivalstvo. Če bo potrebno, bo Visoki Komisar ukrepe po potrebi zmerom poostil. Ko je Italija zasedla novo pokrajino, ni od prebivalstva zahtevala nič drugega, kakor dostojno vedenje in lojalnost spričo

ugodnosti, ki jih je novi režim naklonil. Če se bo vse dobrohotno teženje režima spremenilo, bodo temu krivi ljudje, ki počenjajo neumnosti in delajo zločine, ne menec se za prebivalstvo, ki hoče mir in red.

Visokemu Komisarju se je zahvalil predstavnik delavstva in rekel, da slovensko delavstvo razume njegove besede in svarila in čuti hvaležnost za vso pozornost in podporo, ki jo je delavstvo deležno s strani Visokega Komisarja in organov oblasti. Zastopnik delavstva mu je tudi zagotovil, da bo vse delavstvo v tem smislu delalo tudi naprej v svojo korist in v korist prebivalstva, katerega del tvori, da bi s tem dvignil blagostanje Ljubljanske pokrajine. Končno so delavci z navdušenimi pozdravi izrazili svoje spoštovanje do Visokega Komisarja in do Italije.

Vpisovanje v G. I. L. L.

Te dni je zvezno poveljstvo italijanske liktorske mladine v Ljubljani (GILL) dalo šolskim oblastem podrobna navodila o začetku in načinu vpisovanja predstojnikov in mladine v mladinsko organizacijo GILL.

Pri predstojništvih in ravnateljstvih vseh šol lahko dobe vsi, ki se za stvar zanimajo, obrazce prošnje za vpis in vsa pojasnila.

Ponovno se opozarja, da je vpisovanje v organizacijo ljubljanske liktorske mladine, ki si je zastavila športne in socialne naloge v korist mladine v Ljubljanski pokrajini, popolnoma prostovoljno tako za predstojnike, kakor tudi za mladino, ter da mora prošnja za vstop otroka v organizacijo podpisati tudi njegov oče ali pa tisti, ki zanj skrbi, s čimer da svoje privoljenje.

V Ljubljani je vpisovanje v Gill po šolah, to pa le zaradi tega, ker je v njih vpisana skoraj vsa mladina. Potrebno pa je znova poudariti — tudi v odgovor na prošnje, ki so prišle v tem smislu — da je organizacija po svojem značaju odprta tudi za predstojnike in mladino, ki ni v šoli. V tem primeru morejo zainteresiranci dobiti obrazce prošnje za vpis pri zveznem poveljstvu (Bleiwissova c. 28), kjer dobe tudi vsa potrebna pojasnila.

Podaljševanje legitimacij za železniške upokojene

Podaljšanje veljavnosti legitimacij železniških upokojencev in njihovih družinskih članov se bo vršilo na postajah počenjsi s 27. novembrom t. l. ob priliki podaljšanja legitimacij aktivnih uslužbencev.

Opozorjamo železniške upokojene, da se nemudoma zglase pri šefih pristojnih postaj, kjer dobe točna navodila in se jim bo sporočil dan, kdaj se bodo njihove legitimacije podaljševale. — Direkcija železnice, Ljubljana.

Župnim uradom!

Župnim uradom so danes začeli razpošiljati škofova pisma družinam. Priložene so kuverte, v katere naj se vložijo pisma ter potem po članih župnijskega pripravljalnega odbora raznesejo posameznim družinam. Za pisma družinam so priložene tudi zalepke (kuverte). — Člani pripravljalnega odbora naj pisma denejo v zalepke in naj jih potem takoj raznesejo med družine. Istočasno naj razdelijo podobice za odrasle. Podobice za otroke pa naj razdelijo gg. katehetje po šolah.

V posebnem ovitku dobijo župni uradi osnutke za pridige ob devetdnevnicah.

Natiskane so posebne podobice za bolnike. Gg. župnike prosimo, da sporočijo, koliko teh podobice potrebujejo.

Prosimo, da se točno ravnate po navodilih okrožnice, ki ste jo že prejeli!

Ustanovite takoj pripravljalne odbore po farah in podružnicah za pobožnost devetih prvih petkov!

Ravnajte se pri delu točno po okrožnici, ki ste jo prejeli!

Cerkvene govore pripravite temeljito!

Naznanite pravočasno vsem faranom brez izjeme uro, ko bodo pobožnosti!

Na Prevodu ne sprejemajo novih uslužbencev

Ljubljana, 22. nov.

Na Prehranjevalni zavod Visokega komisarjata v Ljubljani prihajajo stalno prošnje za sprejem v službo. Z ozirom na okolnost, da so zaenkrat vsa službena mesta oddana, ni misliti na katke nove namestitve ter naj si prosilci ne delajo nepotrebnih potov in stroškov. — Prehranjevalni zavod Visokega komisarjata za Ljubljansko pokrajino.

Olajšave za prodajo svinjskega, ovčjega in kozjega mesa

Rim, 22. novembra s. Da bi olajšal nabavo mesa ob začetku sezone klanja prašičev, ovac in koz, je minister za kmetijstvo in gozdove pooblastil prefekte, da dovolijo prodajo svinjskega, ovčjega in kozjega mesa, ki je bila omejena le na soboto in nedeljo, tudi na prve tri dni v tednu. Še naprej pa ostane v veljavi določilo, da se sme goveje meso prodajati le ob sobotah in nedeljah. Da bi pa preprečili nepotrebno gnečo in nerede pri prodaji, je minister odredil, da se sme v glavnih mestih pokrajin uporabljati za nakupovanje prej navedenih vrst mesa posebna nova živilska nakaznica, ki se glasi na nakup različnih vrst živil. Na podlagi tega ostanejo v veljavi določila za razdeljevanje mesa odjemalcem, vpisanim v sezname pri mesarjih. Prefekti pa lahko določijo, da se goveje meso in drobovje lahko naroči s kuponom št. 34, dvigne pa z boni št. 169 in 173 nove nakaznice za različna živila, ovčje in kozje meso se lahko naroči s kuponom št. 35 in dvigne z boni št. 174 in 178, svinjsko meso in kolina pa se naroče s kuponom 36, dvignejo pa z boni 179 do 183. Dobro prekajeno meso s kuponom 37,

† Andrej Podboj

Ribnica, 22. novembra.

Snoči ob pol sedmih je nenadno umrl v 84. letu starosti znani ugledni ribniški gostilničar, posestnik in tovarnar g. Podboj Andrej, p. d. Cene. Vesto njegovi smrti je hudo zadela ne le njegovo družino, kateri je bil pokojnik dober oče, temveč tudi številne njegove prijatelje in znance. Vsi smo ga visoko cenili in spoštovali, saj je bil pokojni Andrej res moč, vreden spoštovanja. Bil je kremenit značaj, odločen in ljubeznjiv, dober in usmiljen. Za vsakogar je imel lepo besedo, dobro srce in darežljive roke. Zato se je pa tudi njegova notranost izražala na njegovem, vedno smehljajočem licu. Vseskozi je bil naročnik »Slovenca« in drugih časopisov. Bil je moč vztrajnega dela. Posvetil se je poleg g. ostilničarske obrti tudi še lesni trgovini in opekarni v Ribnici, katere suustanovitelj je bil.

Pokojnik zapušča ženo Ano ter pet otrok. Hčerka Ana je žena kočevskega gimnazijskega ravnatelja g. Burgerja. druga, Amalija je poročena z g. Klunom, sin Ivan je gostilničar na domu, drugi sin inž. Jože Podboj je v službi v Beogradu, hčerka Mara pa je poročena z dr. Hočvarjem, sanitetnim referentom v Kočevju. — Pokojnega Andreja Podboja bomo pokopali jutri, v nedeljo, 23. t. m. ob pol štirih popoldne na pokopališču v Hrovači. Njegovim svojcem naše iskreno sožalje!

III. filmska predstava G. I. L. L.-a v Ljubljani

Ljubljana, 22. novembra.

Tretja kinematografska predstava, ki jo je priredilo zvezno poveljstvo italijanske liktorske mladine v Ljubljani za učence iz Ljubljane, je pripravila včeraj popoldne na sedež pokrajinskega Dopolavara približno 900 učencev učiteljska, ženske realne gimnazije in zasebnih ljudskih šol.

Poleg filmskega žurnala o delovanju G.I.L.L.-a (»Cinegil« št 8) so prikazovali tudi razne dokumentarčne filme »Luce-ja«, ki so za današnje čase nadvse primerni in ki so med mladimi gledalci vzbudili živo zanimanje.

Nova izdaja »Informatorja«

Pred dnevi je izšla nova izdaja »Informatorja«, ki je od prve izdaje znatno izpopolnjena ter obsega zlasti poleg dosedanjih voznih redov tudi vozne ređe drugih železnic, ki tečejo po slovenskih tleh, ki pa so zunaj meja. V novem »Informatorju« so naštetih in podani tudi vozni redi na tistih progah, kjer bodo v kratkem šele začeli obratovati novi vlaki. Zato je v novi izdaji tudi navedeno, kdaj bodo začeli ti vlaki voziti. V »Informatorju« so natisnane tudi vse tiste proge, ki so važne za naše kraje. Novo izdajo »Informatorja« toplo priporočamo: vsak bo imel v njem doberga poslovnega tovariša.

dvigne se pa s kuponi 184 do 188. Prosto pa je vse dni v tednu prodajanje drobovja, zajcev in divjačine, prodaja kuretine pa je omejena na soboto, nedeljo, ponedeljek in torok.

Umrl je danes, v 84. letu starosti, previden s tolažili sv. vere, naš ljubljeni očka, stari oče in ded, gospod

Andrej Podboj

(p. d. Cene)

tovarnar, posestnik in gostilničar

Pogreb bo v nedeljo, 23. t. m. ob 15.30, na farno pokopališču v Hrovači. Prosimo tihega sožalja Vence hvaležno odklanjamo v prid dobrodelnih namenov.

Ribnica, dne 21. novembra 1941.

Žalujoči ostali

Tvrčka Ivan Klun in tovariši

naznanjajo žalostno vesti, da je danes umrl gospod

Andrej Podboj

(p. d. Cene)

soustanovitelj opekarne in parne žage

Pogreb pokojnika bo v nedeljo, 23. novembra ob 15.30, na farno pokopališču v Hrovači.

Ribnica, dne 21. novembra 1941.

Ivan Klun in tovariši

Earl Derr Biggers

ČRNA KAMELA

»Tam je Julija,« je nenadno zavpila. »Tam zadaj na koncu pomola! Ali jo vidite, kako maha?« Tudi sama je pomahala s svojim robcem.

»Kdo pa stoji zraven nje?« je vprašal Van Horn. »Moj Bog — tako se mi zdi, kakor da bi bil Tarneverro.«

»Saj tudi je Tarneverro!« je rekla miss Dixon.

»Kaj pa tukaj išče?« je zečudeno vprašal.

»Morda pa je tukaj zato, ker sem poslala ponj,« je rekla mirno Shelah Fane. Črno oblečena strežnica je stopila k njej.

»Kaj je, Ana?«

»Carinski pregled, milostiva. Vse so odprli. Boljše bi bilo, če bi vi sami prišli. Morda bi lahko govorili z njimi.«

»Govorila bom z njimi,« je rekla filmska zvezda s poudarkom ter sledila strežnici v njeno kabino.

»Torej, kaj praviš k temu,« je spregovoril Van Horn. »Sedaj se ti ta ženska domisli in pošlje ponj v Hollywood in privleče sem tega odvratnega vedeževalca...«

»Kaj razumeš pod besedo zopern?« ga je prekinila miss Dixon. »Tarneverro je enostavno rečeno sijajen. Iz moje preteklosti mi je pripovedoval neverjetne stvari — pa tudi o moji bodočnosti. Ničesar ne storim, preden se z njim ne posvetujem in Shelah dela ravno tako.«

Martino je nestrpno zmajeval z glavo. »Vam, ženskam v Hollywoodu, so vedeževalci popolnoma zmešali glave. Kar te kate za njimi in izvlečete iz njih vse svoje skrivnosti. Pomislite vendar enkrat, kaj bi se zgodilo, če bi se eden teh vedeževalcev domislil in objavil svoje spomine. Neizmerno truda bi bilo treba, da bi zadržali poplavo skandalov. In kakšen smisel ima vse to skupaj?«

3

»Prav nobenega, ljubi moj,« je rekel Van Horn in zamisljeno gledal na visoko vitko postavno vedeževalca. »Ubuga Shelah — prav za prav je ganljivo, kako mu vse verjame. Mislim, da bi rada Tarneverra vprašala, ali naj poroči Allana Jaynesa ali ne.«

»Se razume samo po sebi,« je prikimala miss Dixon. »Vedeti hoče, ali bo z njim srečna. Ko jo je Jaynes zasnuvil, je takoj naslednji dan po kablu naročila Tarneverra. Zakaj pa tudi ne? Možitev je silno resna zadeva.«

Martino je skomiznil z rameni. »Potem naj bi vprašala enostavno mene in bi ji ravno tako dobro vedeževal. Vedeti bi že morala, da je to prvi filmu stvar, ki ji pravimo, da je odveč. Njena pogodba bo v šestih mesecih potekla. Zraven tega pa vem — in to naj ostane med nami — da ne bo več obnovljena. Zato naj rajši izrabi priložnost, preden bo ta diamantni kralj zopet odrčel.«

Pristaniške formalnosti so bile kmalu urejene in ladja je potegnila naprej. Ko je pristala, je Shelah Fane prva stekla po mostičku razprtih rok k svoji tajnici. Julija je bila mlada, vihrava in nepokvarjena. Njena radost je bila velika.

»Miša te že čaka, Shelahl! Vse je postalo tako čudovito! Jesop je tukaj in potem smo našli tudi nekega kitajskega kuharja, ki je pravi čarovnik. Pojdi, tam naju čaka avtomobil.«

»Tako, draga moja.«

Filmska zvezda je pogledala v temne, napol zaprte oči moža, ki je stal zraven Julije. »Tarneverro, kar odleglo mi je, da ste prišli. Sicer sem pa vedela, da se na vas lahko zanesem.«

»Vedno,« je resno odgovoril vedeževalec.

Bučno prerivanje izstopajočih potnikov je postajalo vedno glasnejše. Strežnica Ana je šla mimo, obložena s toliko škatlami in kovčgi, da ji je Tarneverro priskočil na pomoč. To je storil brez predsodkov in se je do nje ravno tako ljubeznivo vedel, kakor do njene gospodarice.

Tedaj sta se pojavila tudi Allan Jaynes in Bradshaw. Slednji je pozdravil Julijo z navdušenjem in toplino, kakor bi sele po en dan tukaj! Vesela sem, da nisimo več na Južnem morju.«

bil vrnil po večmesečni pomorski vožnji iz daljnih krajev. Jaynes je bil takoj pri Shelah.

»Postal sem že strašansko neučakan,« je rekel. »Smem torej priti danes popoldne?«

»Kajpada,« je priirdila. »Sicer pa — to je Julija! Saj ste o njej že slišali! Julija, povej, prosim, Mr. Jaynesu, na kateri številki stanujeva.«

»Na aveniji Kalakaua, korak za Grand hotelom.«

Julija mu je to odrezano povedala, nakar se je obrnil k Shelah, da bi se poslovil. »Ne bi vas rad zadrževal...«

»Se trenutek, prosim,« je rekla zvezda. »Rada bi vas seznanila s starim prijateljem iz Hollywooda. Tarneverro, prosim vas, pridite vendar malo bliže.«

Vedeževalec je takoj oddal Shelahine kovčge soferju in pristopil k njima. Jaynes ga je nekam presenečeno pogledal.

»Tarneverro, seznanila bi vas rada z Allanom Jaynesom,« je rekla Shelah Fane.

»Drago mi je,« je zamrmral Anglež in mu ponudil roko. Toda, čim je pogledal svojemu sosedu v obraz, ga je nenadoma prevzel občutek odvratnosti. Tukaj se mu je postavila nasproti ogromna sila. Ne moč mišice, ki je bila njemu lasina in jo je znal tudi porabljeti, pač pa nekaj drugega, nekaj neprijetnega in silno vzemirljivlega. »Oprostite, toda nemudoma moram proč,« je hitro dodal in se izgubil v množici.

Julija je peljala ostale k pripravljenemu vozu. Ko so ugotovili, da si je Tarneverro v Grand hotelu najel sobo, mu je Shelah Fane ponudila, da ga bo do tja prepeljala. Tako so drdrali kmalu potem skozi ceste Honolulu. Pod bleščočim modrim nebom je vstajalo mesto in se prebujalo v nov dan. Na vogalu Kraljeve ceste je vpil neki deček imena časopisov, debel policaj pa se je z zavidanja vredno mirnostjo obrnil, da jim je dal znak, da so mogli mimo. Kakor vsi novodošleci, je bila tudi Shelah Fane prevzeta od bleśka in barv okrog sebe.

»Oh, to bom uživala!« je vzkliknila. »Dosljej sem bila vselej v Hrovači. Njegovim svojcem naše iskreno sožalje!«

Lesna industrija v kočevskem okraju je zelo živahna

Primerne ceste v gozdne predele, kjer bi lahko redčili gozdove, bi lesno industrijo še bolj razgibale

Ribnica, 20. novembra.

Pravijo, da z gozdom kmečki grunt raste ali pada. In res je tako. Tega se vsak kmečki gospodar zaveda in zato z napredkom kulture v splošnem tudi v našem malokmetijsku vedno bolj raste razumevanje za napredno gospodarstvo. Medtem ko so včasih skrbeli za pravilno negovanje gozda le veleposestniki, so se v zadnjem času z isto vnemo posvetili vzgoji in negi gozdov že tudi mali posestniki. So seveda še vedno gozdovi, ki kričijo o malomarnosti in zanikarnosti svojih gospodarjev, saj je še vedno mnogo takih, ki se izneverjajo ljubezni do svoje rodne grude. Ne smemo pa biti krivični in ne obsojamo vsakogar, ki je morda čez mero posegel v odprto blagajno svojega gozda. Mogoče je lastniku ob vsakem zamahu s sekuro krvavelo srece, toda boj za obstanek, ki je posebno v današnjih časih tako težak, ga je prisilil, da je v nekoliko večji meri posegel v gozd globlje, kakor bi smel. Cezmerno izkoriščanje gozdov je po božji in človeški postavi greh, vendar je ta greh odpustljiv lastniku, če se za svojo rešitev oddolži gozdu s tem, da ga spet obnovi in na novo pogozdi.

V naši pokrajini je malo gozdnih predelov, ki bi bili tako bogati, kakor so predeli v kočevskem okraju. V splošnem so gozdovi v našem okraju še precej dobro ohranjeni in negovani. Najbolj zanimarjeni in uničevani so gozdovi v Ribniški dolini. Zadnje čase so sicer, kar je razveseljivo, začeli posestniki negovati gozdove, vendar bo treba še mnogo truda in dela, preden bodo gozdove dvignili na tako raven, kakor se spodobi pravilno negovanemu gozdu.

Mnogo boljše je v tem pogledu Kočevska kotlina. Tu se razprostirajo gozdovi, kamor na mnogih predelih baje še ni stopila človeška noga. Gozdovi v kočevskem okraju nam predstavljajo neizmerno bogastvo, ki ga v splošnem pametno in pravilno izkoriščajo, v kolikor dopuščajo prometne zveze. Les iz teh bogatih gozdov bi bil mnogo cenejši, če bi bile le potrebne dovozne ceste ali vsaj kolovozi. V mnogih gozdnih predelih dobite drva po zelo nizki ceni, le dovoz je težaven, zato tudi drag. Kako potrebna bi bila n. pr. cesta v Veliko goro, ki ne slovi samo po gozdnem bogastvu, ampak tudi po krasnih izletnih točkah, kakor n. pr. »Okameneli svatje«, od koder je lep razgled po Ribniški dolini, v jasnem vremenu pa celo lep razgled tja do naše Ljubljane. Isto velja za Malo goro.

Razdeljevanje živilskih nakaznic za december v Ljubljani

Po nalogu Prehranjevalnega zavoda Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino bo mestni preskrbovalni urad za mesec december dostavil živilske nakaznice že izpolnjene vsem upravičencem na dom. To dostavljanje se bo pričelo že jutrišnjo soboto 22. t. m. po abecednem redu trgovcev tako, da bodo odjemalci teh trgovcev s prvimi črkami abecede dobili živilske nakaznice prvi, pozneje pa še drugi. Zaradi rednega in nemotnega dostavljanja pa mestni preskrbovalni urad prosí vse družinske glavarje, naj bodo od 22. novembra do 1. decembra doma sami ali žena ali kak odraščel član družine, oz. kak odrasel posej, ki bo lahko prevzel živilske nakaznice in potrdil prejem na posebnem formularju s svojim podpisom. Sosedom mestni uslužbenec nikakor ne bodo smeli izročiti živilskih nakaznic drugih strank. Vse stranke naj pa pripravijo tudi denar, in sicer po 30 centesimov za vsako živilsko nakaznico. Obenem naj ima vsaka družina pripravljene glave družinskih nakaznic za mesec november, ker jih morajo oddati mestnemu uslužbencu. Če pa mestni uslužbenec navzlic temu opominu ne bo našel stranke doma, ji bo pritrtil na vrata listek, kdaj spet pride. Če pa tudi tedaj ne bo stranka doma, bo ta družina dobila živilske nakaznice šele po 1. decembru v mestnem preskrbovalnem uradu v Mestnem domu.

Vse reklamacije zaradi živilskih nakaznic bo obravnaval mestni preskrbovalni urad po 1. decembru. Posebno pa opozarjamo vse tiste, ki bi dobili preveč živilskih nakaznic, naj jih takoj vrnejo dostavljalcu ter to zapišejo v dobilni formular potrdila.

Primaria fabbrica Italiana carrozzine per bambini e giocattoli cerca conoscitore articolo introdotta migliore clientela per affidare rappresentanza in Slovenia

Vodilna italijanska tovarna otroških vozčkov in igrač išče tozadnega poznavalca vpeljanega pri boljših odjemalcih, da mu poveri zastopstvo za Slovenijo

Esigesi capacità, referenze primo ordine. Scrivere: Cassette 10 B - Unione Pubblicità Italiana BOLOGNA

Zahteva se sposobnost in prvovrstna priporočila. Pisati na:

Igor Zagrejenj:

Zavetje v pečevju

Prišli so dnevi, ko dež kar ni mogel jenjati. Sive meglene štrne so se obešale okrog po hribih, med drevjem spodaj se je motal hladni, žalostni dim. Vse je bilo nepopisno otožno. Skalovje je v moči potemnelo, po ruševju so se nabirale solzice. Kar naprej je šlo, mrak ni ustavljal tega, kar je bilo prineslo jutro.

Pohar, Gradišar in Tone so sedeli v zavetju in šli vsak za svojimi neveselimi mislimi. Dvigali so se le takrat, kadar se jim je zadelo, da bo že čas za jed. Tudi brez ženskih so si znali pomagati, pekli so in kuhali kakor ne bi nikoli poznali drugačnega opravka. Tone je bil znanil skupaj toliko zaloge, da pred pomladjo prav gotovo ni bilo skrbi za to, če bodo imeli kaj nesti v usta.

Od jutra do večera je bilo, dan za dnem je bil enak pust.

»Boljše se nam pa le godi kakor komur koli tam doli po ječah v Glavniki!« je dejal Gradišar. »Tudi, če je človeku dolgčas, na prostem je pa le, kakor ptič!«

»Bosta videla, da ne bo dolgo, ko nam bo brsnilo belega! Kar jutri se moramo odpraviti in znositi sem drva za vso zimo. Če bomo pridno delali, bomo do večera nanosili toliko, da nam do pomladi za kurjavo ne bo treba biti v skrbeh!«

Tako je dejal Tone.

In res so drugi dan po dežju nosili iz druge luknje kar so le utegnili pridno. Toliko so navlekli skupaj, da je v zavetju komaj za njih ostalo prostora.

»Zdaj smo pa na dobrem! Če pride še tak mraz, ne bo nam mogel do življenja!« je rekel Tone, ko so tudi zadnje poleno predejali iz spodnje luknje v zavetje. Tam doli ni ostalo nič, prazna lopa, pa nekaj tresak in oguline.

Temno so bile te jesenske noči. Tako neznanako je zunaj vzdihoval veter. To so se najbrž preganjale verne duše, tisoč glasov je včasih hkrati tožilo. Rohnelo je okrog zavetja, robkalo ob vrata, skočilo preč in presunljivo zavililo. Potem pa je zagodilo kje globoko spodaj, ko je bilo mimo, se je slišalo samo še zamolklo bučanje odkod prav visoko z vrhov. Če bi bil človek sam, bi ga prav gotovo obhajala groza, tako pa so se zamotili s pogovori in tudi ogenj jim je delal lepo, tolažečo družino. Kdaj pa kdaj se je kdo stegnili in položili drva na veseli, prijetni žar.

Dolgo so bedeli.

Še večjega pomena bi bile ceste na Kočevskem, kjer je izkoriščanje gozdov v nekaterih predelih popolnoma onemogočeno. Skratka, največja zapreka živahnejšemu lesnemu prometu in tudi ceni je pomanjkanje cest in potov.

Kljub temu je pri nas lesna industrija še precej razvita v našem okraju. Zlasti se je razvila lesna trgovina v zadnjem času. V obratu je lepo število parnih žag in žag na vodni pogon. Samo v Ribnici in okolici jih je približno 16, od teh 4 parne. Svetovno znana je velika lesna industrija ribniškega veleindustrijskega Rudeža, kjer je zaposleno lepo število delavcev. Obširen lesni obrat imata tudi Lovšin & Češarek, dalje Kunstelj, velika industrija pa je tudi v Jelendolu pri Grčarih. Last kneza Auersperga. V Grčarih je velika lesna industrija, last Cinkla I. Tako daje lesna industrija kruha mnogim delavcem, pa tudi voznikom. Žal le, da je voznike izpodrinil avtomobil.

Omeniti moramo tudi novo industrijo za impregniranje lesa v Prigroricah pri Dolenji vasi z naslovom »Impreks«. Ta izvršuje impregniranje lesa na najmodernejši način, kakor ga uporabljajo v Nemčiji. Industrija je bila edina te vrste v Sloveniji.

Lesna industrija je torej pri nas precej razvita. Pričakujemo pa še večjega razmaha s spopletitvijo manjkajočih prometnih zvez, zlasti pa cest v gozdne predele. Za par mesecev je tudi živahno trgovanje z inozemstvom.

Bogastvo kočevskega okraja je torej predvsem v gozdovih. Res je, da daje poljedelska zemlja našemu kmetu kruha, četudi malo, vendar si težko mislimo trdne kmetije, pri katerih ne bi bil sestavni del njenega gospodarstva gozd. Gozd je temelj, na katerega se opira malokmetijsko gospodarstvo, kajti gozd je najzanesljivejša posojilnica, kamor se lahko gospodar zateče v sili ali nesreči. Zato naj nam bodo naši gozdovi zakladi, iz katerih črpamo potrebno za razumom in ljubeznijo do naše rodne zemlje!

Ko se mesto prebujaja

Ljubljana, dne 21. nov.

Ni tako zgodaj zjutraj, zunaj pa še temno kakor v rogu. Vidi se, da smo že na pragu zime, ko ima noč svojo moč. Ne le, da zgodaj zvečer pada mrak, tudi jutranja tema je sila dolga.

Če te služba kliče zgodaj iz stanovanja, je na cesti še vse mirno. Le tu in tam sreča človeka, ki ves čemerem že hiti po svojem opravku, v službo, na kolodvor ali kam drugam. Po mestu še gore električne svetilke, in tudi plinske na vseh krajih, kjer so neobhodno potrebne, kajti predpisi pravijo, da mora biti na cestah čim manj svetlobe. V a nameri so tudi stanovanja zjutraj kakor da so izumrla. Okna so še zavezana z blagom, ali so leseni okvirji, med katerimi je nabit papir, še vedno na oknih, kajti predpisana zatemnitev traja do 7. zjutraj. Če hitiš po cesti in se oziraš na levo in desno, vidiš da je za skoraj vsemi okni že svetloba, da so ljudje vstali, da se pripravljajo na odhod v službo, da se učenci pripravljajo za šolo. Skratka na zunaj mrtilo, po stanovanjih pa jutranji živ-zav.

Na cestah ni v jutranjih urah več toliko ljudi kakor jih je bilo drugerkrti. Saj tudi ni čudno, ko pa imajo državni uradniki svoje uradne ure šele ob 9., in kdo bi vstajal in hodil na cesto, če to ni res treba. Tudi mlekarice, katerih je bilo včasih, da jih niti prešteti nisi mogel, več ne prihajajo v mesto iz severnih in severno zahodnih smeri. Ceste so od teh smeri že posebno prazne. Še največ je v jutranjih urah delavcev-kolesarjev, ki hité iz vseh koncev in krajev v mesto na svoj »šiht«. Tudi cestnih prometnečev, ki so nekaj že zelo zgodaj pometali mestne ulice, zdaj ni nikjer videti. Svoje delo opravijo zdaj kar čez dan.

Ko pa odbije sedma ura, pa se začno svetilki okna na vseh koncih in krajih. Konec je zatemnitve. Lesene, s papirjem obite okvirje odstranjujejo, razstavljeni okna postajajo vse številnejša, kakor bi se prizigale zvezde na nebu. Ljudje je na cesti vedno več, svetli se tudi vse bolj. Iz raznih balkonov se zasliši petelinje petje. Kje vse ljudje nimajo svoje perjadi. In oglasi se petelinji glas zdaj s tega, zdaj z onega balkona. Eni pojejo visoko gori v tretjem, četrtem ali še višjem nadstropju. Pa tudi njihovi tovaršiji po kletih se pridno oglašajo. Zdi se ti, kakor da vsa Ljubljana odmeva petelinje petje, kar pa tudi ni nič čudno, saj meščani krmijo na vseh količkaj prikladnih krajih perutnino za slabe čase in za bližajoče se božične praznike, da bodo imeli vsaj tedaj malo priboljška.

Snazilke mestnih in drugih uradov odpirajo pisarniška okna, da se prostori prezračijo. Sluge nosijo v urade kurjavo, da ne bo uradnikov zeblo, ko pridejo v službo in morajo sedeti na stolu od 9. dopoldne pa do 3. popoldne, ko grede spet iz

Il filamento a doppia spirale ed il riempimento di gas inerte garantiscono nelle lampade Osram grande quantità di luce (Dlm) con ridotto consumo (Watt).

Nitke na dvojno spiralo in napolnitev z neufinkovitim plinom, jamčijo v žarnicah Osram veliko količino svetlobe, zaznamovane v Decalumeni (Dlm), z reducirano porabo električne sile (Watt).

- 25 Dlm 24 Watt
- 40 Dlm 34 Watt
- 65 Dlm 50 Watt
- 100 Dlm 71 Watt
- 125 Dlm 86 Watt
- 150 Dlm 99 Watt

OSRAM-D
da luce a buon mercato
Vam nudi luč poceni!

Slovenski gledališki umetniki v Sarajevu

Ljubljana, novembra.

Iz Sarajeva je dospelo v Ljubljano obvestilo, da tam uspešno nastopa skupina slovenskih gledaliških diletantov, katerim sarajevska časopisna kritika priznava vrline pravih umetnikov. Ta skupina ima svoj poseben odbor, ki mu predseduje g. Vojo Kotič, tajnik je g. Josip Lešnik, artistični vodja pa g. Josip Lukeš. Skupina je iz bivše mariborske gledališke šole g. Vladimira Skrbinske. Narodno gledališče v Ljubljani je poslalo v Sarajevo precej dramske literature in Slovenci so uprizorili dosedaj že komedijo dr. Štolbe »Stari grehi«, v načrtu pa so imeli in so najbrže med tem časom tudi že uprizorili Surekovo »Pesem s ceste« v hrvaščini ter dramo »Na ledeni plošči«. Sarajevsko občinstvo in sarajevska kritika z velikim odobravanjem sprejemata kulturne napore slovenskih izseljencev.

Nov prometni otok ob koncu Vegove ulice

Vegova ulica je postala zadnja leta ena najbolj modernih urejenih, pa tudi najbolj prometnih ulic v Ljubljani. Izkazala se je potreba, da se ob dostopu iz nekdanjega Kongresnega, sedaj Mussolinjevega trga ustvari primeren prometno urejen dohod v Vegovo ulico. Včeraj so pričeli delavci graditi prometni otok v Vegovi ulici tik ob univerzi. Ta otok bo dolg 13 metrov in ob začetku tri in pol metra širok ter se bo zoževal v konico. Obdan bo z močnimi kamnitimi robniki, po ploščini pa bo bitumeniziran, to je pokrit s snovjo, podobno asfaltu. Z napravo tega prometnega otoka bo urejeno tudi vprašanje voznega prometa po Vegovi ulici in dostopa v Zvezdo.

službe. Ko je ura odbila pol osmih, dovažajo na mestni trg branjeve svoje pridelke, zelenjavo, sadje in drugo, kar rabi ljubljanski želedec. Kdo bi hodil prej na trg, ko pa nikjer nobenega kupca. In zakaj tudi, ko pa gre dandanes tako zelo hitro vse v denar. Tudi gospodinj, ki hite na trg, je na cesti vedno več, saj so povečini pridne in hočejo opravke, zaradi katerih morajo na cesto, čimprej opravili, da se potem lahko posvetijo gospodinjstvu, pripravljajo za kosilo, pospravijo stanovanje in uredé še toliko drugih stvari, katerih pridni gospodinjji nikoli ne zmanjka.

Ko gre ura proti osmim, pa je na cesti že pravo mestno življenje. Ljudje je veliko, vsak hiti po svojem opravku. Iz kolodvorja prihajajo gruča študentov, ki se vozijo iz raznih krajev v mestne šole, poštarje že vidiš, kako hite raznašati dnevno pošto, trgovine se odpirajo in prvi kupci že vstopajo vanje.

Tako se prebujaja mesto.

Koledar

Danes, sobota, 22. novembra: Cecilija. dev.
Nedelja, 23. novembra: 25. pb. Klemen.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrseva 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova 7.

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala od 20 ure do ponedeljka do 8 ure zjutraj mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Ulica 29. oktobra št. 7-I, telefon št. 41-52.

Podaljšanje veljavnosti legitimacij železniških upokojevcem in njihovih družinskih članov se bo vršilo na postajah počeni s 27. novembrom t. l. ob priliki podaljševanja legitimacij aktivnih uslužbencev. Opozarjamo železniške upokojece, da se nemudoma zglaš pri šefih pristojnih postaj, kjer dobe točna navodila in se jim bo sporočil dan, kdaj bodo njihove legitimacije podaljšane. — Direkcija železnice Ljubljana.

Prehranjevalni zavod za Ljubljansko pokrajino sporoča da bo dogon za govejo glavno živino v sredo dne 26. t. m. v St. Jerneju namesto dogona v Logatcu. — Prehranjevalni zavod za Ljubljansko pokrajino.

Sopranistka Maria Fiorenza Ciampelli, koncertirala in operna pevka iz Milana, bo koncertirala v Ljubljani v petek dne 28. t. m. ob pol 7 zvečer v veliki filharmonični dvorani. Pevka uživa velik sloves, zato obisk pripravite. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Sobota, 22. novembra: Predstava za Dopoldnoro. Začetek ob 14.30. — »Dom«. Red B. Začetek ob 17.30.

Nedelja, 23. novembra: »Mali lord«. Mladinska predstava. Izven. Globoko znizane cene. Začetek ob 14.30. — »Nocoj bomo improvizirali«. Izven. Znizane cene. Začetek ob 17.30.

Opera:

Sobota, 22. novembra: »Madame Butterfly«. Premiera. Red Premierski. Začetek ob 17.30.

Nedelja, 23. novembra: »Princeska in zmaj«. Mladinska predstava. Globoko znizane cene. Začetek ob 10.30. Graf Luksemburški. Opereta. Izven. Znizane cene. Začetek ob 16.

Ponedeljek, 24. oembra: Zaprt.

Zadostimo z molitvijo presv. Srcu Jezusovemu za naše grehe v po-božnostih devetih prvih petkov! Zganimo se! Očistimo se!

z ležišča in se priti gret k ognju. Spre-daj je bil ves prežarjen, po hrbtu pa ga je mrzilo.

Pridno so nalagali, od jutra do večera je gorelo, pa tudi ponoči so skrbeli, da žerjavica ni pošla.

Čez dan so se vsi štirje držali prav blizu zraven. Le kadar je koga začel boleti hrbet, se je dvignil in z dolgimi koraki meril zavetje podolgem in počez. Potem pa je spet sedel nazaj in se grel z drugima dvema.

Včasih so skoraj ves ljubi dan molčali, drugič pa so govorili, da jim je dan minil kakor bi mignil. Na dom so obujali spomine in si govorili, kako bo spomladi, kakor hitro bo začelo pobirati sneg.

S kuho in s pomivanjem so se zamotili. Rjavka pa jih je gledala tako zvesto in prijazno, da je zdaj ta, zdaj oni moral pobožati. Taka fletna živalca! Tako se je zdelo kot bi bila v družini četrti, le škoda da mutasti!

Dan je bil podoben dnevu kake-brata dvoječka.

Zmerom huje je pritiskal mraz. Ven so stopali le za potrebo in pa da so se malo razmigali ter pretegnili. Dolgo pa zunaj ni strpelo ne enega, ne drugega.

Nekj dan je Tone brkljal po Lizinih rečeh.

69

Vsako pot je najprej zdelalo Poharju. Za njim je zatinkal Gradišar, nazadnje pa je zmanjkalo tudi Tona.

Kdor se je prvi zbudil, se ni prav nič začudil, ko je zunaj spet zaslišal znani šumot.

Lilo je, lilo, tudi čez dan ne bo drugega.

Dolgi so bili ti dnevi, kar kraja jim ni bilo dočakati. Zmerom ista pesem, to enolično šumenje, ta tlesk, ki je umival skalovje. Pa megla!

Vse so si dan za dnem, ki so ga tako skoraj brez dela prebili. Že povedali. Noheden ni drugega ošvrknil ali ustavil, če je pravil reč, ki jo je bil že desetkrat povedal. Čisto so se bili; privadili drug drugega.

Neki dan pa se je le začutilo, da je udarila vmes mrzla sapa. Takoj si jo začutil, če si stopil ven.

»Sneg bo!« je napovedal Gradišar.

Debeli kocnji so tiho plavali skozi sivo jutro, ko je Tone odprl vrata. Ze so se prijemale.

Ves dan je potlej snežilo, vso noč, pa še novi dan.

Nazadnje je bil kraj zares čisto zimski.

Dalj ko je šlo, večjo moč je dobival veter. Za moža visokih zametov je bil on kriv. Komaj da so odprli vrata, toliko jim ga je bil prednje nametal.

Tako je bilo tiho, ko je nehalo! Zrak na je bilo kar čuti. Človeka je

vabilo, da se je pošteno izdihal, ko je stopil ven.

Vse gore so bile bele in pobožja daleč dol. Najrajši ga je vrglo tudi spodaj, v Goljavi in na Globokem, pa v Senožeti in po Mrzelom dolu. Ali kaj, odhod vasi ni bilo videti in tako človek ni mogel presoditi.

Ko se je metež ustavil, se je nebo zjasnilo. Tudi oblaka ne bi mogel videti nikjer, čisto je bilo kakor ribje oko. Pa tako neznanako plavo. Kar oči so te zabolele, če si z belega pogledal tja gor. Vrhovi so sijali in snežnih sukknjičih, ko se je opoldne v vrh Pruke uprlo sonce, si je moral Tone zasloniti oči, tako se je bleščalo.

»Dolga bo kar takole posedati vso zimo!« je rekel onima dvema. »Boljše pa še zmerom kakor da bi človek izza rešetke gledal ven in bi ga vsak dan bil!«

»Res je tako, Tone!« sta mu pritrčila. »Rogat ni nobeden od nas treh, prav gotovo, da se bomo pretrpeli!«

Nebo se je znova stemnilo. Jug je prignal oblake, vedelo se je, da bo kmalu sedel nov sneg na starega.

In tako je tudi bilo.

Spet ga je neslo tri ali štiri dni skupaj. Zdal je pa zares pošteno zametlo. Kakor hitro pa je nehalo, je pritisnil mrz.

Če so še toliko kurili, kdaj pa kdaj se je le moral eden ali drugi skopati

Andrejčkov
Jože

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

193.

»Tvoja prijateljca?« je dejal Rašet in se prijel za glavo. »Je že res, šest mož se je bilo odpravilo po nji, pa priveslali so prazni nazaj. Ko so prišli do brega, so videli, da sta dva človeka, eden po meniško oblečen, ravno stopala v čoln, ki ju je odnesel do velike ladje zunaj na morju. Zaradi nje smo tudi mi morali brz iz našega skrivališča.

194.

»Eden v meniški obleki!« je veselo vzkliknil Aleš in pogledal k nebu. »Hvala Bogu, rešena sta!«

Besede so se jima ustavile in potopila sta se vsak v svoje misli. Nazadnje je spregovoril Rašet:

»Aleš, vseč si mi ti in tvoja odkritosrčnost. Vedi, da te imam rad ko lastnega sina. Ne vem, kaj bi storil vse zate.«

195.

Alešu so se te besede zdele čudne, zakaj starec je bil dozda zmeraj molčeč in oduren. Čim dalje je hodil k Alešu, se je temu zmeraj bolj zdelo, da je v njem kaj več kakor le navaden mornar in morski ropar. To je Rašetu zdaj tudi povedal in mu dejal še, da si je skozi prizadeval, kako bi ga pogruntal. Starec je stegnil roko in rekel:

Pokrajina, kjer leži pristanišče Murmansk

Edina dežela v Evropi, kjer pridobivajo dobra umetna gnojila

Sovjetska pokrajina visoko gori na severu, kjer leži tolikokrat omenjeno pristanišče mesto Murmansk, ima nad 144.000 štirijskih kilometrov površine, kar je približno toliko, kot je merila bivša Češkoslovaška. Skoraj vse murmansko področje leži onstran severnega tečajnika.

Leta 1914, ob izbruhu prejšnje svetovne vojne, je živelo tod nekaj več ko 10.000 ljudi, med njimi okrog 1800 Laponcev, ki so bili pastirji. Do leta 1920 je število prebivalstva v Murmanski pokrajini poskočilo na 23.000 duš, lansko leto pa so jih tod našli že nič manj ko 400.000. Ljudstvo se je v teh krajih zato tako izredno pomnožilo, ker so začeli v murmanski deželi vedno bolj izkoriščati

naravno zemeljsko bogastvo

ki ga ni malo, zlasti na polotoku Kola.

V sredini Murmanske dežele, približno kakšnih 20 km proč od železniške proge so bogata ležišča apatita, čigar zaloge cenijo na več ko dve milijardi ton, poleg tega pa tudi mnogo nefelina. Iz apatita pridobivajo najboljše fosfate. To je edini kraj v vsej Evropi, kjer so dobri superfosfati, primerni za gnojenje. Dozda so vse fosfate, kolikor jih je potrebovala Evropa, uvažali iz Severne Afrike. Nefelin pa služi za proizvodnjo aluminija.

V bližini omenjenih rudnikov je nastalo leta 1925. mesto Kibijgorsk, ki so ga pozneje začeli imenovati Kirovsk. Lansko leto je to mesto šlo že približno 60.000 prebivalcev. Poročilo »Central-europe« pripominja, da to prebivalstvo v glavnem tvorijo pregnanci, ki so skoraj vsi doma iz Ukrajine in s Kavkaza, ter da so po veliki večini kmetje, ki so se upirali sovjetski poljedelski politiki »kolektivizma«.

V tundrah zahodno od Kibinskih hribov so pred nekaj leti odkrili v zemlji velike zaloge nikla in bakra. Tu je bilo ustanovljeno mesto Mončegorsk, ki sestoji skoraj izključno le iz sirovo izdelanih koč, v katerih da živi svoje bedno življenje okrog 40.000 političnih kuznjecov. Zdi se, da je proizvodnja niklja in bakra zelo izdatna. Tudi Mončegorsk je zvezan po posebni progji z železnico, ki drži iz Petrograda v Murmansku.

Zemeljske zaloge železa na polotoku Kola so tudi zelo obilne. Cenijo jih, kakor piše nemško poročilo iz Helsinkija, na milijardo ton, če ne še več. Gre tu za rudnino, ki vsebuje izredno mnogo železa. Uporabljive je od 30 do 60 odstotkov njene vsebine. Najpomembnejši rudniki so ob obali Kovdoškega jezera, približno 100 km od železniške proge. Na polotoku Kola pa ni nikjer premoča.

Glavni pristanišči

na severnem področju eta Murmanski, ki je zajet v fjord polotoka Kola, ter Kandalakša ob Belem morju. Lansko leto je imel Murmanski že 250.000 prebivalcev, pri čemer pa je všteto tudi ljudstvo v Polarnoju, sovjetskem vojaškem pristanišču ob Belem morju. Pristanišče Murmanski pa je izrednega pomena vprav zaradi tega, ker kljub svoji visoki severni legi skoraj vse leto ne zamrzne, to pa zaradi toplega zalivskega toka, ki okrog vse Skandinavije prinaša tudi na njen »rep«, na katerem tiči Murmanska dežela, razmeroma toplo podnebje. Pozimi je Murmanski edino sovjetsko pristanišče na severu, ki ne zamrzne. V Črnem morju je seveda drugače. Kljub temu pa se zdi, da Rusi Murmansku niso posvetili toliko pozornosti, kakor pa na primer pristanišču Arhangelsku ob Belem morju, ki je pet mesecev zamrznjen.

Murmanska železnica

je dvojnootna ter dolga 1450 km. Graditi so jo začeli med svetovno vojno. Delali so jo tudi nemški in avstrijski ujetniki, ki jih je kakih 40.000 umrlo, kakor zdaj ugotavlja »Centraleuropa«, od pomankanja, mraza ali raznih bolezni. Vsa proga, kolikor je teče čez polotok Kola, je elektrificirana.

Reke na omenjenem polotoku imajo mnogo slapov in brzic in je zato tam zgrajenih dovolj močnih električnih central. Najvažnejši sta ob reki Nevi, ki se izliva v Belo morje, ena pa jugozapadno od Murmanska ob izlivu Tulome.

Mesto Kandalakša ima 25.000 prebivalcev in je četrto največje mesto v Murmanski pokrajini. Leži v zalivu Belega morja in ga obdajajo okrog in okrog do 700 metrov visoki hribovi. Kandalakša je mesto, ki je važno zlasti zaradi svojih tovarn aluminija in zaradi žag.

Iz tega se vidi, da je ta severni predel ruske zemlje postal zelo važno gospodarsko in vojaško oporišče Sovjetske zveze.

»Padavine« vseh mogočih vrst

Vse leti z neba, konzerve, strehe hiš, železne blagajne in celo žabe, le pečenih pišk noče biti od nikoder

Vetrovi in drugi pojavi, ki se odigravajo v zemeljskem ozračju, ne poskrbe samo za tiste padavine, ki jih ima človek navadno v mislih, pač pa tu in tam tudi za vse mogoče druge, ki ga gotovo vselej in povsod, kjer se pojavljajo, povzročajo presenečenje, ker so res nekaj nenavadnega, nepričakovanega.

Ko je lani divjal nad Florido v Ameriki silovit tornado, niso padale izpod neba samo strehe, ki jih je vihar bogve kje odtrgal od hiš, pač pa so, celo precej na gosto, »deževal« tudi kopalne banje. Pri neki drugi priliki je silen vihar pograbil v svoj divji ples med drugim tudi veliko skladišče živiliških konzerv, ki so jih izdelovali v bližnji tovarni. Nekaj kilometrov vstran od tega kraja je kmalu potem začel padati čuden »dež«. Bila je to trda ploha konzervnih škatal.

Pa še razne druge vrste dežja, alj toče, kakor hočete, so ljudje že imeli priliko opaziti, če ne celo občutiti na lastni koži. Silovit orkan se je nekdo spravil vprav nad tovarno, kjer so izdelovali železne blagajne. Zaplesale so v trenutku po zraku kot bi bile iz perja, potem pa čisto neke drugod začele padati na tla, ko se je vihar polegel. Še sreča, da so treskale zunaj na neko farmo, kjer ni bilo tedaj ljudi.

Na Madžarskem pa so pred nekaj časa deževalo celo žabe. Zračni vrtnec je zaplesal vprav nad neko veliko mlako in potegnul s seboj v zrak ves kvakajoči zbor, ga nosil nekaj časa sem in tja, potem pa ga spet spustil neke drugod na tla, če je bilo njemu ali tistim, ki so ta čudni dež gledali, všeč ali ne.

Vrsta dokaj nenavadnih padavin pa tudi še s tem ni končana. Še mnogo drugih takšnih primerov čudnega dežja se je primerilo. Svojevrstni sneg je na primer ognjeniški pepel, ki ga leta in leta uosi veter po zraku in mu ne da miru. Šele nazadnje, ko se sapa pomire, začne naletavati čisto nepričakovano ta čudni »sneg«, ki ga ljudje v tistem kraju še niso nikdar videli. Potem smo brali tudi že, da so neke deževalo najraznovrstnejše morske ribe, le tega na žalost še ni bilo nikdar slišati, da bi kje padale izpod neba pečene piške. To pa bi bila še najbolj veselo presenečenje, zlasti za današnje čase, ko so še žive nekam čudno daleč odčivkale...

Milijon bacilov, ki jih prenašajo muhe

Muh sicer zdaj ni več dosti, vendar pa s tem še ni rečeno, da je zastalo tudi vse znanstveno

delovanje, ki gre za tem, da ugotovi najraznovrstnejše bacile, ki jih muhe lahko prenašajo sem in tja. Iz Berlina poročajo, da sta dva nemška bakteriologa hotela točno dognati, koliko različnih bacilov muhe prenašajo iz kraja v kraj, ali recimo rajši na razna živila. Ta dva zdravnika sta bila pri svojem raziskovanju vztrajna in potrpežljiva, saj takšna naloga, ki sta si jo zastavila, res ni bila lahka. Z mikroskopom sta nadvee natančno pregledala štiriote muh, ki sta jih nalovila na posodi, polni odpadkov. Našla sta lepo število manjših bacilov, kar cel milijon.

Maščevanje »posebne sorte«

100.000 litrov mleka nalašč zllili v kanal

Iz mehiške prestolnice poročajo, da so tamkajšnji mlekarnarji z izredno ogorčenostjo zllili 100.000 litrov mleka v kanal in sicer javno sredi mesta nasproti poslopja, kjer tiskajo mehiški časopis »El Universal«. To so storili v znak protesta proti člankom, ki jih je ta časopis objavil in v njih ožigosal tiste, ki imajo to grdo navado, da mleko nosijo pred prodajo še »h krstu...« Vsekakor maščevanje »posebne sorte«.

Pri 20 letih trikrat vdova

Med vdovami si je brez dvoma »prijorila« svetovno prvenstvo 20letna gospa Gudrun Helberg iz Humuneje na severnem Svedskem, ki je te dni postala že tretjič vdova. Pred poldrugim letom se je mlada Gudrun prvič poročila z nekim elektromonterjem, ki pa je že po dveh mesecih umrl. Ubil ga je električni tok napetosti 30.000 voltov. Kmalu po tej nesreči se je Gudrun vdruo poročila. Tokrat je vzela nekega mizarskega mojstra, ki pa ga je tudi brž izgubila. V neki tovarni je polagal pod in je pri tem tako nesrečno padel, da je čez nekaj ur izdihnil. Gudrun je bila že drugič vdova, pa ji tudi to še ni vzelo korajže do močitev. Hitro je dobila še tretjega moža, nekega konjereja. Tega pa je zadnjič zrebec brnil s tako silo, da je tudi takoj umrl. Če Gudrun še misli na močitev, ne povedo.

Črna borza na Norveškem

Tudi na Norveškem je na črni borzi zelo živahno; zlasti kar se tiče kupčij s tobakom in alkoholnimi pijačami. Crnoborzičani prodajajo to blago po izredno visokih, verižniških cenah. 100 gramov najslabšega tobaka stane pri njih tudi do 50 norveških kron, ena sama cigareta pa 3 do 10 kron. Navadno žganje pa je po 50 kron liter. (L'Avvenire d'Italia).

DOBRI STARI ČASI

Gospod Giacomo je pri vsej svoji modrosti hitro trikrat ali štirikrat vzdihnil, kar je pomenilo: »Oh, zdaj sem pa v škripcih.«

»Ne vem,« je omahoval, »ne vem, pravim zdaj, ker sem v temi...«

»Luiza!« je še enkrat poklicala gospa Terezija.

»O ne, gospa, ne, gospa. V temi razumem toliko stvari, da sam ne vem. Hočem reči, da v svoji nevednosti ne morem povedati nobene sodbe. Vendar pravim, zdi se mi, da bi mogoče... zdaj, pravim, v vaši službi sem in v službi spoštovane družine, četudi se ne bi čudil, če c. kr. komisar, najboljši človek, toda sumljiv... dobro, dovolj, ne govorimo o tem. Tu sem, toda zdi se mi, pravim, če bi kaj zavlekli in med tem mogoče našega plemenitega gospa Franca z lepimi besedami in... dobro, dobro, dobro — zaradi mene, kakor hočete.«

Z odločnim ugovarjanjem je Franco spraval gospoda Giacoma naglo na drugo pot. Luiza ga je pri tem živahno podpirala in gospa Terezija, ki bi bila morda tudi rajši imela kaj odloga, se ni upala upirati.

»Luiza, Franco,« je rekla, »peljita me nazaj v salon.«

Mlada človeka sta skupaj odpeljala naslanjač v salon. Stric in gospod Giacomo sta jima sledila.

Ko so prekorali prag, se je Luiza nagnila, poljubila mater na lase in zašepetala: »Boš videla, da bo vse dobro.« Mislila je, da bo dobila v salonu župnika, toda ta se je izmuznil skozi kuhinjo.

Komaj sta pripeljala Franco in Luiza mater k mizi, kjer je bila luč, je prišel cerkvenik in sporočil, da je vse pripravljeno.

14 Gospa Terezija ga je prosila, naj pove gospodu župniku, da bosta zaročena čez pol ure v cerkvi.

»Luiza,« je rekla in je pomenljivo pogledala hčerko.

»Da mamica,« je odgovorila ta. Obrnila se je k zaročencu in mu rekla glasneje: »Franco, mama bi rada govorila s teboj.« Gospod Giacomo je razumel in odšel na ploščad. Inženir pa ni razumel in nečakinja mu je morala pojasniti, da hoče mama ostati sama s Francom. Preprosti človek pa še ni razumel, zakaj gre; zato ga je smehljajoče se prišla za roko in ga peljala ven.

Gospa Terezija je molče ponudila svojo lepo, še mladostno roko Francu, ki je pokleknil, da bi jo poljubil.

»Ubogi Franco,« je rekla nežno.

Rekla mu je, naj vstane in sede poleg nje. Rada bi govorila, mu je rekla; pa tako težko diha. Toda saj bo vse razumel, četudi bo povedala v kratkih besedah, kaj ne?

Ko je to govorila, je bil njen slabotni glas nezrečno mil.

»Veš,« je pričela, »tega ti sicer nisem hotela povedati, a spomnila sem se na to, ko si pripovedoval o krožniku, ki si ga na mizi razbil. Prosim te, imej ozir na položaj, v katerem je stric Peter. V srečo prav tako misli kakor ti. Ko bi ti videl pisma, ki mi jih je pisal leta 1848! Toda zdaj je državni uradnik. Res je, da ima mirno vest, ker ve, da služi domovini, ne Nemcem, če se havi s cestami in z vodami. Toda imeti hoče in mora imeti določene ozire. Do neke meje je treba, da jih imate zaradi njega tudi vi.«

»Nemci bodo kmalu odšli,« je odgovoril Franco. »Toda bodi mirna, boš videla, da bom previden.«

»O, dragi moj, jaz ne bom ničesar videla. Samo to bi še rada dočakala, da bi bila vidva zvezana in bi vaju Bog blagoslovil. Če Nemci pojdejo, mi pridita povedat v Looch.«

Looch se imenuje trata, obsenčena z velikimi orehi, kjer leži castello pokopališče.

»Toda, govoriti moram s teboj o nečem drugem,« je nadaljevala gospa Terezija in pustila Francu časa, da bi ugovarjal.

Prijel jo je za roko, jo stisnil in komaj zadrževal solze.

»Hočem govoriti s teboj o Luizi,« je rekla. »Trebja je, da dobro poznaš svojo ženo.«

»Poznam jo, mama! Kakor ti jo poznam in mogoče še dosti boljše!«

Ves je žarel in se tresel ob teh besedah v gorečih ljubezni do nje, ki je bila življenje njegovega življenja, duša njegove duše.

»Ubogi Franco!« je rekla gospa Terezija in se smehljala.

»Ne, poslušaj me, nekaj je, česar ne veš, in kar moraš vedeti. Počakaj malo.«

Morala si je odpočiti. Od vznemirjenja je težko dihala in še težje govorila. Odmignila je Francu, ki se je hotel potruditi, da bi ji kako pomagal. Potrebovala je samo malo miru; zato je naslonila glavo na naslanjač.

Kmalu se je spet dvignila. »Slišal boš,« je rekla, »da bodo slabo govorili v vaši hiši o mojem ubogem možu. Slišal boš, da je bil to človek brez načel in da sem storila veliko napako, ko sem ga vzela. Res je, veren ni bil in zaradi tega sem dolgo omahovala, preden sem se odločila. Svetovali so mi, naj se vdam, češ, da bom morda dobro vplivala nanj, zakaj imel je plemenito srce. In res, umrl je kot kristjan in trdno sem prepričana, da ga bom našla v nebesih, ko bo Bog tako milostljiv, da me vzame k sebi; toda prav do zadnje ure se mi je zdelo, da nisem ničesar dosegla. No torej, bojim se, da skriva Luiza v svojem sreču neke nazore svojega očeta. Pred menoj jih skriva, a vem, da jih ima. Polagam ti jo na srce, opazuj jo, svetuj ji; mnogo zmožnosti ima in široko srce. Če nisem jaz znala prav ravnati z njo, stori ti boljše. Dober kristjan si, glej, da bo tudi ona, res, prav iz srca. Obljubi mi to, Franco.«

Obljubi ji je in se smehljaj, kakor da se mu zdi njen strah neutemeljen in da le iz vpljivosti stori obljubo, ki se mu je zdelo odveč.